

KRST PRI SAVICI

France Prešeren

UVOD: Opisane so zadnje bitke Slovenskih poganov, ki pod vodstvom junaškega vojvode Črtomira branijo vero in bogove svojih očetov v neenakem boju z devetkrat močnejšo krščansko vojsko, kateri poveljuje Valjhun, sin Kajtimara. Črtomir se z ostanki svoje vojske umakne in skriva v Ajdovski gradec v Bistriški dolini pri Bohinju. Tam se še šest mesecev uspešno upira močnejšemu nasprotniku, ko jih naposled lakota prisili v poskus preboja. Le tega hočejo izvesti neke noči, ko naj bi se sovražnik zaradi slabega vremena zadrževal v šotorih. Na nesrečo pa je tudi Valjhun

za isto noč načrtoval dokončno zavzetje trdnjave. Razvil se je strašen krvavi boj, v katerem so bili pobiti vsi branitelji stare vere. Iz bitke se je nepoškodovan rešil le Črtomir.

KRST: V tem delu pesnitve je opisana podoba duševnega stanja poraženega vojskovodje Črtomira in njegova spreobrnitev v krščansko vero. Tisto jutro po zadnjem boju stoji Črtomir ob Bohinjskem jezeru in razmišlja o uničenih predstavah, ki jih je imel o svobodi. Črne misli ga silijo v samomor. To dejanje obupanca mu prepričuje le neizmerna želja, da bi še enkrat videl ljubljeno Bogomilo. Bogomila je bila lepo mlado dekle, ki je skupaj z očetom Staroslavom skrbela za svetišče boginje Žive na blejskem otoku. Ko sta se s Črtomirom prvič srečala, se je med njima vnela ljubezen. Vendar je vdor Valjhunove vojske prekinil njuno srečo, saj je moral Črtomir v vojno.

Sedaj, ko so bili boji končani in branitelji stare vere pobiti, Črtomir premišljuje, kako je vojne vihre preživela Bogomila. Iz sanjarjenja ga predrami stari ribič, ki Črtomira odpelje na skrivno mesto pri slapu Savica, potem pa se odpravi poizvedovat, kaj je z Bogomilo. Naslednje jutro ribič k Črtomiru pripelje Bogomilo in krščanskega duhovnika. Bogomila razkrije Črtomiru ves strah in muke, ki jih je doživljala v času vojne, ko je trepetala za njegovo življenje. V takšnem stanju jo je duhovnik, ki je danes z njo, seznanil s krščansko vero in Bogom, ki je Bog ljubezni za vse ljudi na svetu. Spreobrnila se je zato v svoji veri in novemu Bogu obljubila večno zvestobo in služenje za časa svojega zemeljskega življenja, če ohrani Črtomira živega. Črtomir jo razume in se hoče z njo poročiti. Vendar mu Bogomila in duhovnik pojasnita, da bo to mogoče šele v posmrtnem življenju, saj mora Bogomila spoštovati svojo zaobljubo Bogu. Naposled tudi prepričata Črtomira, da je le krščanska vera prava vera, zato se spreobrne tudi mladi poganski vojskovodja in se da krstiti pri slapu Savica. Po tem odide v Oglej, kjer se bo poučil o skrivnostih nove vere, da jih bo kot duhovnik oznanjal Slovencem. Bogomila pa se vrne domov k očetu. Nikdar več se nista videla.

KOMENTAR: Dogajanje je postavljeno v 8. stoletju, v čas pokristjanjevanja Slovencev. To je čas, ko je bilo krščanstvo že domala edina vera v Evropi. Pojavljali so se zametki fevdalne ureditve, na kar kaže tudi to, da je Prešeren večkrat omenil neke gospode, ki naj bi podjarmili našo deželo. Krščanstvo se ni več širilo samo od sebe, zaradi svojega nauka, ampak so ga nekateri hoteli širiti zaradi lastne varnosti in udobnosti. Če je namreč več različnih ver skupaj, potem vedno obstaja nevarnost, da

bo prišlo do spopadov; če je na istem prostoru le ena vera, težko pride do večjega konflikta.

Krst pri Savici je po Prešernovi lastni oznaki v podnaslovu "povest v verzih". Deli se na posvetilni sonet Matiji Čopu, na Uvod in na sam Krst.

Posvetilni sonet Matiji Čopu razumem predvsem, kot pesnikovo vdajo usodi. V tem posvetilnem sonetu so tri teme. Najbolj vidna je prezgodnja smrt Matije Čopu. Tu se skriva druga tema in sicer ljubezen do Primiceve Julije. Tretja tema pa je vera v posmrtno življenje, ki ga uči krščanstvo.

Črtomir je zaveden pogan, ki se je zelo težko odpovedal svoji veri. Zaradi te vere je trpela tudi njegova mati, ki je bila v ječi. Prepričan je bil, da je vera očetov edina prava, sedaj pa mu dogodki kažejo, da je obstoj neke vere odvisen tudi od števila njenih pripadnikov in njihove vojaške moči. Z veliko težavo se je odpovedal svoji veri. Tako je po mojem mnenju Črtomir prava podoba tragičnega junaka. Bori se za pozitivno idejo in na koncu doživi poraz. Za spremembo drugih tragičnih junakov ne propade fizično, temveč moralno. Iz pogumnega borca, kot ga spoznamo v Uvodu, se njegovo življenje sesuje v prah. Njegove ideje, da raje umre, kot da bi živel v suženjstvu, se ne uresničijo. Podoba Bogomile ga je obvarovala pred samomorom, vendar ga je pahnila še v hujšo usodo. Pretrese me Črtomirov psihični preobrat: najprej bojevitost za pravične ideje, volja do svobode, potem se pa prepusti malodušju. Namreč sprejme novo vero kot odraz svoje nemoči in obupa, ne pa kot neko novo pravično in svetlo idejo, v katero vrjame. Zanj nova vera ni odrešitev, temveč umik, saj si želi miru.

Po mojem mnenju bi Prešeren lahko zaključil Krst pri Savici povsem drugače, z bolj junaškim koncem. Vendar ga je zaključil tako kot ga je verjetno zaradi izkušenj iz svojega nesrečnega življenja. Mislim, da je v pesnitvi ves čas prisotna iskrica upanja, saj je Prešeren ves čas upal na srečo v posmrtnem življenju, na kar me napelje verz v posvetilnem sonetu Matiji Čopu.